

**UCHWAŁA Nr//08
Rady Miejskiej w Halinowie
z dnia czerwca 2008 roku**

w sprawie: *Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów na lata 2008-2013.*

Na podstawie art.18 ust.1 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1591 z późn. zm.), art.17 ust.1, pkt.13 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz.593 z późn. zm.)

Rada Miejska w Halinowie uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów na lata 2008-2013 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Halinów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
GMINY HALINÓW
NA LATA 2008-2013**

SPIS TREŚCI

WSTEP	4
1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ	6
2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE DZIECKA I RODZINY	8
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY.....	11
4. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE	14
4.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ	14
4.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM.....	21
4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	23
4.4. SYTUACJA DZIECKA W PERSPEKTYWIE PORADNI PSYCHOLOGICZNO- PEDAGOGICZNEJ	29
4.5. DZIECKO I RODZINA POD NADZOREM I DOZOREM KURATORA	30
4.6. ZASOBY	30
4.7. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	31
5. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA.....	34
6. UWAGI KOŃCOWE	40

WSTĘP

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu zadawalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Niniejszy dokument został opracowany w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Halinowie** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 17. ust. 1. pkt 13. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i ma na celu wzmocnienie pozycji dziecka i rodziny na terenie gminy.

W systemie opieki nad dzieckiem – definiowanym jako obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź w sytuacjach społecznych – tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach, tj. dziećmi z różnego rodzaju dysfunkcjami i zaburzeniami rozwojowymi oraz opiekę nad dziećmi i młodzieżą z problemami psychospołecznymi, włącznie z osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Do najważniejszych elementów charakteryzujących kierunki zmian większości systemów opieki nad dzieckiem i rodziną należą:

- ekologiczne podejście do rodzicielstwa,
- zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny,
- respektowanie punktu widzenia rodziców,
- model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach,

- zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie,
- troska o zachowanie właściwych proporcji.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej. Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Nowe osiągnięcia psychologii dowiodły, że rodzicielstwo to przede wszystkim proces dwukierunkowy i cyrkularny. Wpływ rodziców na dzieci, w zależności od cech dziecka, może być różny. Podobnie efekty niektórych działań rodzicielskich są funkcją temperamentu dziecka.

Podejście ekologiczne podkreśla, że w opiece nad dziećmi powinno się uwzględniać dziecko i rodziców jako indywidualne jednostki, a także cały system rodzinny oraz środowisko. Oznacza to, że w większości krajów europejskich z coraz większą rezerwą podchodzi się do umieszczania dziecka w instytucji opieki lub w rodzinie zastępczej oraz że powstaje coraz więcej programów skoncentrowanych na rodzinie i podejmuje się coraz więcej działań wspierających rodzinę.

Preferuje się różnego rodzaju „edukacyjne wsparcie rodziny”, organizowane przez ośrodki opieki dziennej czy rodziny zastępcze oferujące opiekę dzienną. Rodzice są wspierani przez te ośrodki lub rodziny w radzeniu sobie z codziennymi problemami domowymi i wychowawczymi. Warto zwrócić również uwagę na bardziej zróżnicowane formy usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, nasilającą się tendencję do umieszczania dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów, przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy.

1. KWESTIA RODZINY I DZIECKA W POLITYCE SPOŁECZNEJ

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm,

narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Dziecko, podobnie jak rodzina, nie posiada jednoznacznej definicji. Według Kodeksu cywilnego to osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie uzyskała pełnej zdolności do czynności prawnych. W Kodeksie karnym osobę do ukończenia 17. roku życia uważa się za nieletnią. Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ogranieczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat.

Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE DZIECKA I RODZINY

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18. stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Rozwinięcie norm zawartych w Konstytucji, a odnoszących się do rodziny, znajduje miejsce w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. W dokumencie tym unormowano problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są Kodeksy: karny, cywilny, postępowania cywilnego i pracy. Pierwszy z nich zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka. Natomiast Kodeks cywilny, choć nie jest bezpośrednio związany z ochroną rodziny, służy jej w zakresie przepisów dotyczących ochrony praw małoletniego w obrocie prawnym oraz dotyczących zasad prawa spadkowego. Kodeks postępowania cywilnego z kolei chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Obejmuje również ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych dla osób dochodzących roszczeń alimentacyjnych i daje możliwość występowania w tych sprawach w charakterze pełnomocnika właściwego przedstawiciela do spraw opieki społecznej organu gminy lub organizacji społecznej, mającej na celu udzielenie pomocy rodzinie. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

Problematykę rodzinną podejmują również ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe. Jednym z nich jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, której art. 16. stanowi, że rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Zapis dotyczący rodziny figuruje również w pkt 16. pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej. Mówi on, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Innym aktem prawnym zapewniającym ochronę rodzinie jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny. W dokumencie tym zapisane jest m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, czyli prawo każdego do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Problematyka rodzinna podejmowana jest także w Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet. W dokumencie tym, w określeniu prawa kobiet do równouprawnienia i partnerstwa podkreślono m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Część artykułów Konwencji pozostaje w bezpośrednim związku z rodzinnymi funkcjami kobiety, ukierunkowanymi na wzmocnienie społecznego statusu rodziny.

Kolejnym dokumentem międzynarodowym, będącym zarazem najważniejszym aktem prawnym regulującym prawa dziecka, jest Konwencja o Prawach Dziecka. Jej postanowienia dotyczą osób, które nie ukończyły 18. roku życia i obejmują: prawa cywilne, prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami, prawa socjalne oraz kulturalne i polityczne. Konwencja ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Tworząc system ochrony dziecka, kierowano się: zasadą dobra dziecka (wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka), zasadą równości (wszystkie dzieci, niezależnie od ich cech: koloru skóry, płci i narodowości, mają być równe wobec prawa), zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka (ochronie podlega autonomia rodziny i prawa obojga

rodziców do decydowania o sprawach dziecka) oraz zasadą pomocy państwa w zabezpieczeniu odpowiednich warunków socjalnych i zdrowotnych rodziny.

Jeszcze innym aktem prawnym zapewniającym ochronę dziecku jest Europejska Konwencja o Przynależności Dzieci. Ma ona zastosowanie do dzieci, które w momencie przynależności nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

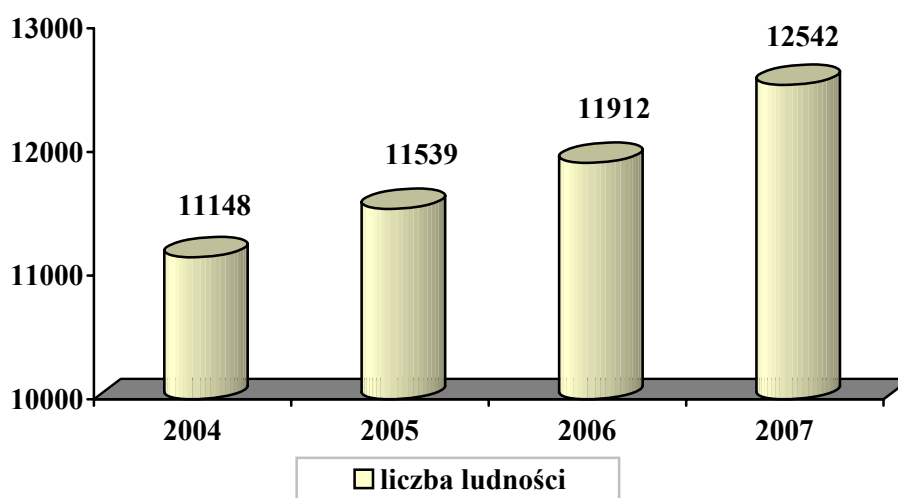
Dokumentem na rzecz praw dziecka jest także Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego, która zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie Unii Europejskiej. Prawny zapis ochrony rodziny i dziecka znajduje się w wyżej wymienionych aktach międzynarodowych oraz w konstytucjach poszczególnych państw członkowskich. Istnieją poza tym wspólnotowe akty wtórne dotyczące równego traktowania kobiet, które zwracają uwagę na konieczność pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz na szczególną ochronę kobiet w ciąży i w okresie macierzyństwa.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY

Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy została opracowana na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Halinowie z lat 2004-2007. Ich analiza umożliwiła zobrazowanie obecnej struktury demograficznej ludności i dokonanie prognozy na najbliższe lata.

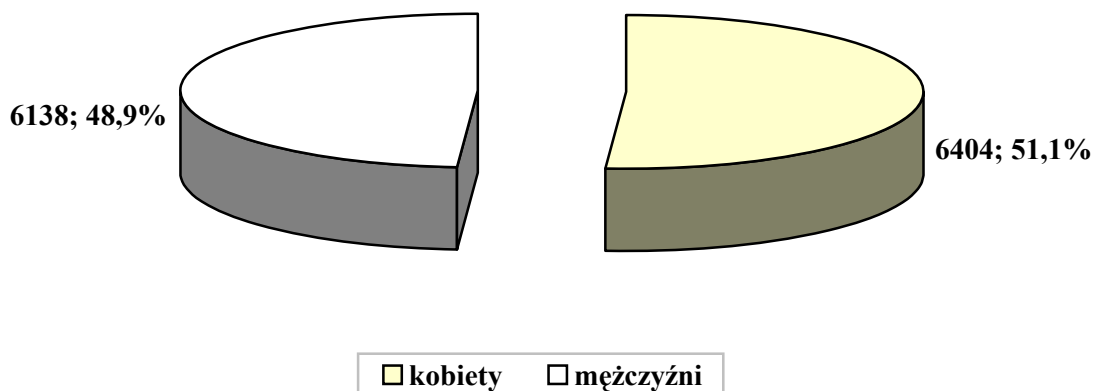
Ludność gminy Halinów w latach 2004-2007

Dane Urzędu Miejskiego w Halinowie.

Analizując liczbę ludności gminy Halinów na przestrzeni lat 2004-2007, należy stwierdzić, iż zwiększała się ona z roku na rok.

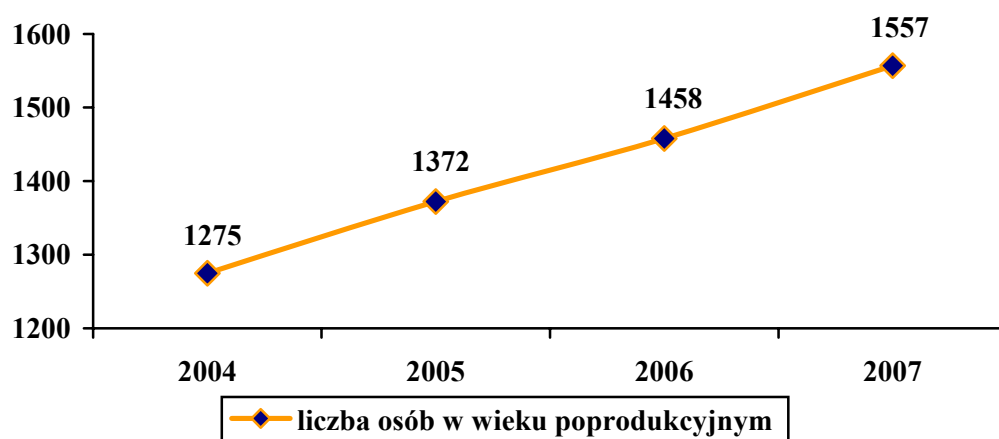
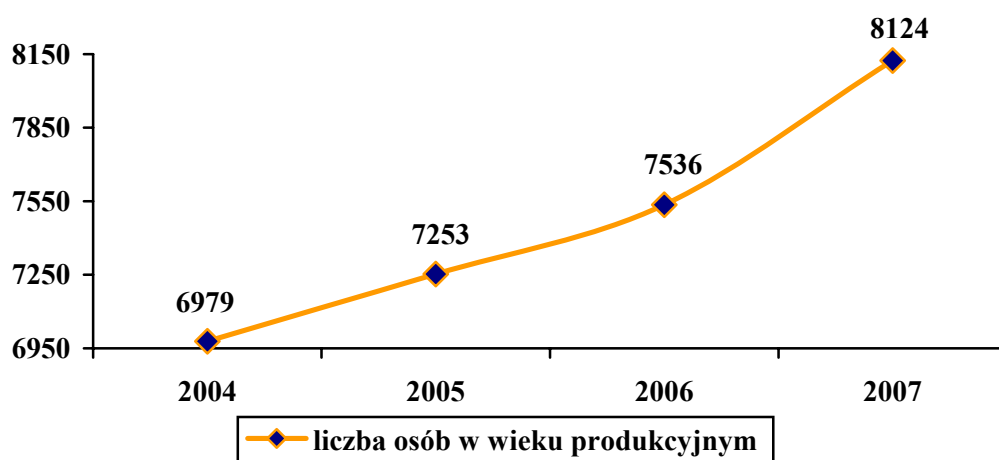
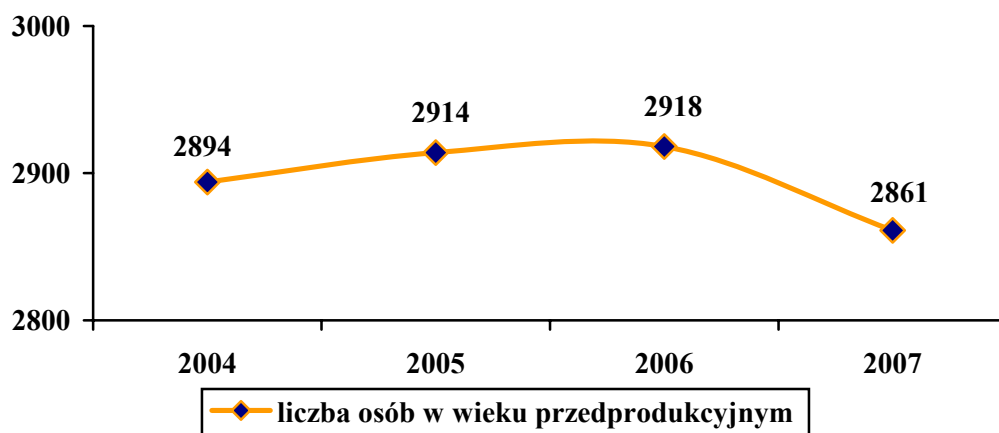
Ludność gminy Halinów według płci z końcem 2007 roku

Dane Urzędu Miejskiego w Halinowie.

Według danych Urzędu Miejskiego w Halinowie z 31 grudnia 2007 roku teren gminy zamieszkiwały 12.542 osoby, w tym 6.404 kobiety i 6.138 mężczyzn. Na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 199 osób na 1 km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Halinów w latach 2004-2007

Dane Urzędu Miejskiego w Halinowie.

Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż struktura wiekowa mieszkańców gminy Halinów w latach 2004-2007 była korzystna, co przejawiało się większą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym. W analizowanym okresie, przy systematycznym wzroście ogólnej liczby mieszkańców spowodowanym napływem ludności na teren gminy (przyrost naturalny nie odgrywał większej roli), szczególną uwagę należy zwrócić m.in. na wzrost do 2006 roku i spadek w 2007 roku liczby dzieci i młodzieży w przedziale wiekowym 0-17 lat oraz systematyczny wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców.

Prognozując sytuację demograficzną gminy na najbliższe lata, należy podkreślić, iż w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, a tym samym zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniej długości życia.

4. DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA W GMINIE

Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet, przekazanych zarówno liderom lokalnej społeczności, jak i placówkom edukacyjnym. W niniejszej diagnozie pominięto badanie metodą SWOT, ponieważ zostało ono przedstawione w strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy.

4.1. NAJWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIA I PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

Identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy jest jednym z najistotniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy dzieci, młodzieży i rodziny, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Z wypowiedzi ankietowanych wyłonił się obraz najistotniejszych problemów dotykających lokalną społeczność.

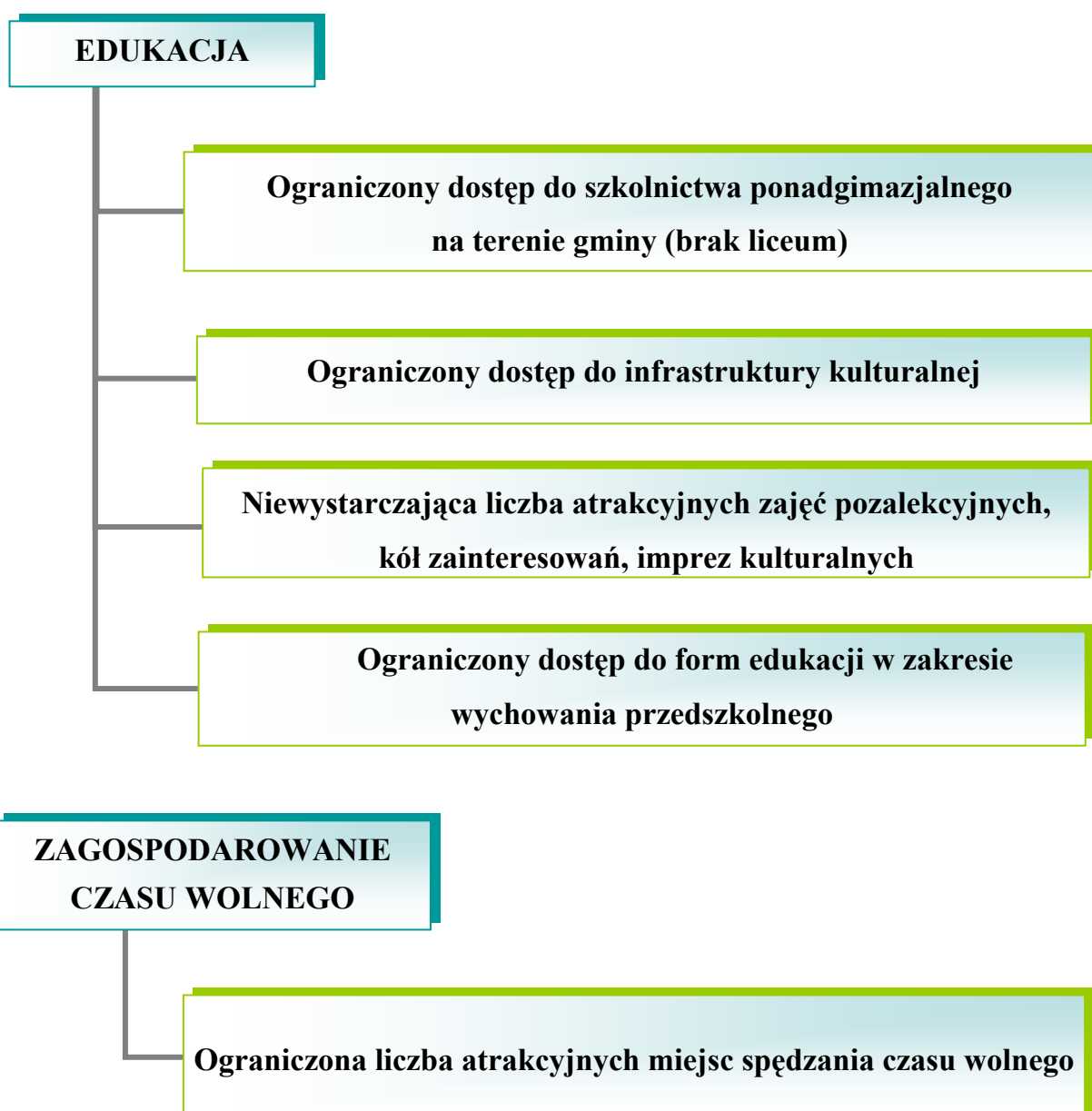
BARIERY OGRANICZAJĄCE MOŻLIWOŚCI PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Z ankiet wynika, że młodzież i dzieci mieszkające na terenie gminy natrafiają na następujące bariery:

- bariery finansowe wynikające z niskich zarobków rodziców lub bezrobocia,
- ograniczona liczba atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego,
- ograniczony dostęp do infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej,
- ograniczony dostęp do szkolnictwa ponadgimnazjalnego na terenie gminy (brak liceum),

- niedostatek placów zabaw i niedostateczne wyposażenie istniejących,
- bariery transportowe (brak sieci komunikacji publicznej na terenie gminy),
- ograniczony dostęp do opieki medycznej, w tym stomatologicznej,
- niewystarczająca liczba atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez kulturalnych,
- ograniczony dostęp do form edukacji w zakresie wychowania przedszkolnego.

**BARIERY OGRANICZAJĄCE MOŻLIWOŚCI PRAWIDŁOWEGO
FUNKCJONOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚRODOWISKU LOKALNYM
– PREZENTACJA GRAFICZNA**

SYTUACJA MATERIALNO-BYTOWA RODZIN

Bariery finansowe wynikające z niskich zarobków rodziców lub bezrobocia

INFRASTRUKTURA

Bariery transportowe (brak sieci komunikacji publicznej na terenie gminy)

Ograniczony dostęp do opieki medycznej, w tym stomatologicznej

Niedostatek placów zabaw i niedostateczne wyposażenie istniejących

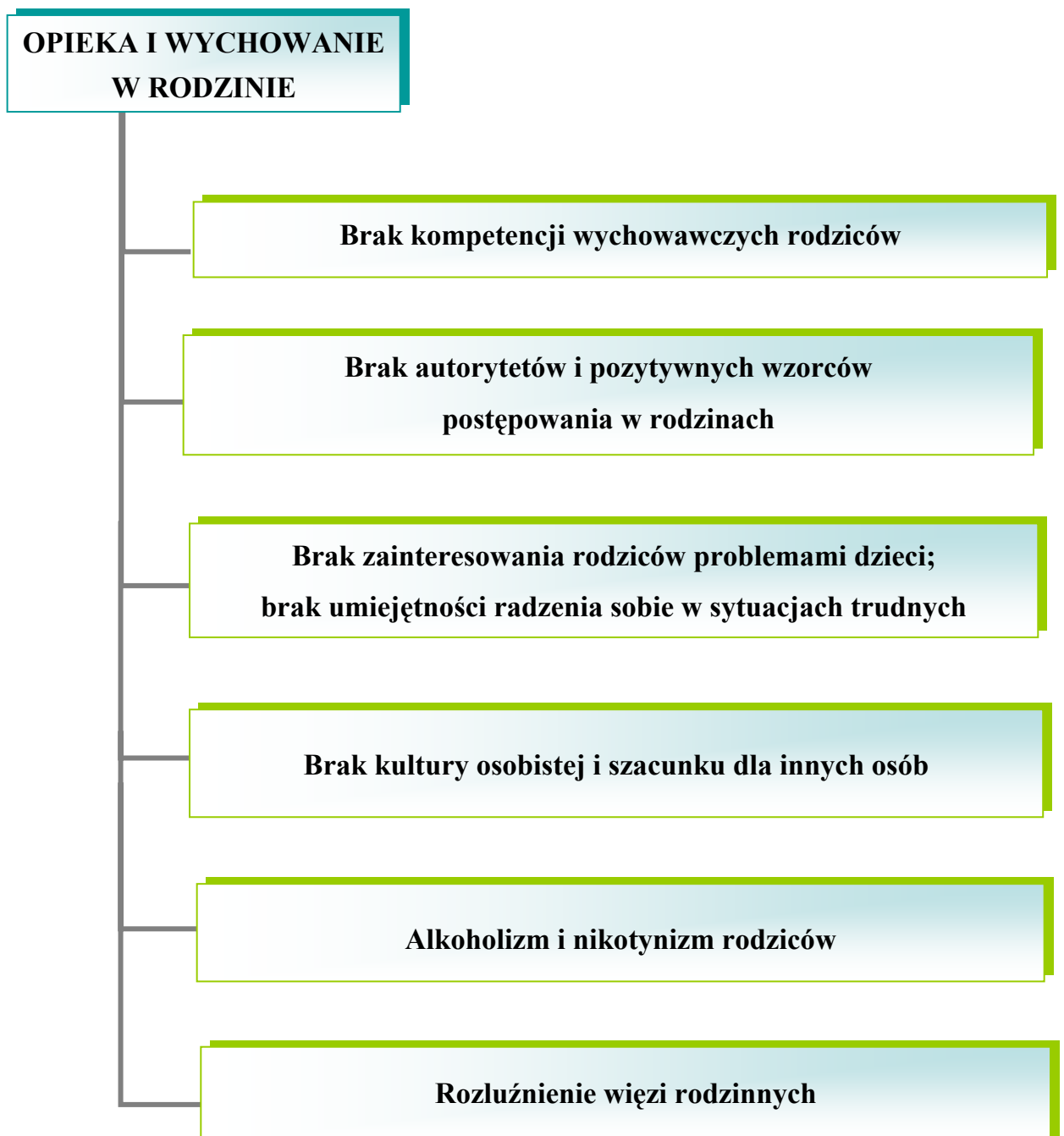
PROBLEMY

Głównymi problemami, do rozwiązania których gmina musi znaleźć odpowiednie warunki i możliwości, aby poprawić sytuację dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, są:

- brak autorytetów i pozytywnych wzorców postępowania w rodzinach,
- powiększające się dysproporcje między dziećmi z uwagi na sytuację materialną rodziców,
- brak zainteresowanie rodziców problemami dzieci,
- rozluźnienie więzi rodzinnych,
- łatwy dostęp do środków uzależniających, czego wynikiem są coraz częstsze przypadki sięgania przez uczniów po używki,
- alkoholizm i niktynizm rodziców,

- spożywanie alkoholu w miejscach publicznych,
- brak kompetencji wychowawczych rodziców,
- przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej i w domu rodzinnym,
- kradzieże, napady, akty wandalizmu, używanie wulgaryzmów,
- brak kultury osobistej i szacunku dla innych osób,
- brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

PROBLEMY – PREZENTACJA GRAFICZNA

DEMORALIZACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

Łatwy dostęp do środków uzależniających (częste sięgania przez uczniów po używki i picie alkoholu w miejscach publicznych)

Kradzieże, napady, akty wandalizmu, używanie wulgaryzmów

Agresja i przemoc w grupie rówieśniczej i w domu rodzinnym

SYTUACJA MATERIALNA

Powiększające się dysproporcje między dziećmi z uwagi na sytuację materialną rodziców

Co należy zmienić?

W celu poprawy istniejącej sytuacji ankietowani zaproponowali następujące rozwiązania w poszczególnych obszarach:

1. Działania w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku:

- organizowanie różnych form aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od nauki,
- organizowanie i dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego poza gminą,
- organizowanie wycieczek turystyczno-krajoznawczych, wyjazdów do kina, teatru, na basen,

- tworzenie na terenie gminy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i zapewnienie szerszego dostępu do istniejących obiektów (plac zabaw, sale gimnastyczne, boiska, ścieżki rowerowe),
- organizowanie wiejskich drużyn piłkarskich,
- organizowanie klubów i sekcji sportowych,
- wytyczenie szlaków rowerowych,
- budowa krytego basenu z halą sportową,
- zaktywizowanie organizacji pozarządowych zajmujących się sportem i wypoczynkiem,
- organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- organizowanie masowych imprez sportowych (np. rodzinnych festynów sportowych).

2. Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży:

- przeprowadzanie systematycznych badań profilaktycznych i okresowych (bezpłatnych),
- zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarstwa i lekarskiej w szkołach, w tym specjalistycznej (m.in. stomatologicznej),
- wprowadzenie obowiązkowych zajęć na basenie w ramach czwartej godziny wychowania fizycznego, finansowanych przez Urząd Miejski,
- utworzenie punktu pomocy psychologicznej,
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania),
- organizowanie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej.

3. Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

- zapewnienie dzieciom niepełnosprawnym właściwej opieki,
- zwiększenie dostępu do rehabilitacji,
- tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowych,
- prowadzenie działań integracyjnych w środowisku lokalnym (organizowanie wspólnych spotkań, imprez, zajęć),
- likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych (np. budowa chodników ze zjazdami dla wózków),

- uwrażliwianie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do psychologa,
- utworzenie świetlicy terapeutycznej.

4. Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

- współpraca placówek oświatowych z przedstawicielami Policji w zakresie prowadzenia działalności informacyjnej i edukacyjnej na temat bezpieczeństwa (m.in. na drodze) i istniejących zagrożeń,
- budowa chodników i ścieżek rowerowych,
- zwiększenie dyscypliny w szkołach,
- prowadzenie profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom i zachowaniom agresywnym,
- organizowanie kursów na kartę rowerową,
- zwiększenie liczby patroli policyjnych,
- prowadzenie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie przepisów ruchu drogowego,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego po zajęciach lekcyjnych i właściwej opieki.

5. Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:

- udzielanie dzieciom i młodzieży, przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, wsparcia finansowego (przyznawanie stypendiów, dofinansowanie wycieczek szkolnych, wypoczynku zimowego i letniego) oraz rzeczowego (wyprawki szkolne, pomoc w uzyskaniu podręczników, przyborów szkolnych i odzieży, wsparcie w formie dożywiania),
- pomoc rzeczowa ze strony zamożniejszych rodzin,
- zaktywizowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób i rodzin ubogich,
- świadczenie pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców.

6. Inne działania mogące mieć wpływ na poprawę sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym:

- kontrola dzieci przebywających poza domem w godzinach wieczornych,

- organizowanie wyjazdów dzieci i młodzieży poza teren Halinowa z funduszy przeznaczonych na akcję „Lato w mieście”,
- tworzenie grup młodzieżowych i wychowywanie młodych liderów,
- stwarzanie dzieciom i młodzieży uzdolnionym warunków do rozwoju,
- poszerzenie działalności świetlic środowiskowych,
- uruchomienie młodzieżowego telefonu zaufania (poradnictwo na temat uzależnień i agresji),
- powołanie gminnego parlamentu dzieci i młodzieży,
- stały monitoring miejsc szczególnie niebezpiecznych,
- tworzenie innych form wychowania przedszkolnego.

4.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Sieć placówek oświatowych na terenie gminy Halinów tworzą: dwa przedszkola, pięć szkół podstawowych oraz dwa gimnazja. W roku szkolnym 2006/2007 do tych placówek uczęszczało odpowiednio: 77 dzieci oraz 1.113 i 480 uczniów. W roku szkolnym 2007/2008 (stan na 30.09.2007 r.) do przedszkoli uczęszczało 84 dzieci, do szkół podstawowych 1.134 uczniów, a do gimnazjów 440 uczniów. Ponadto na terenie gminy funkcjonują: jedno przedszkole niepubliczne (30 miejsc) oraz trzy ośrodki przedszkolne (łącznie 45 miejsc), w tym jeden od 2007 r.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz uzyskać informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

Z dostarczonych przez pięć placówek (trzy szkoły podstawowe, zespół szkolno-przedszkolny i zespół szkół) ankiet, wynika, że wszystkie szkoły zapewniają dostęp do sieci Internet, prowadzą dożywianie uczniów (zapotrzebowanie na tę formę pomocy jest większe i przez badane szkoły określane na ok. 100 dodatkowych posiłków) i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej (jedna placówka dysponuje zastępczą salą

o powierzchni 60 m²). W jednej badanej szkole funkcjonują klasy integracyjne (3 klasy w Szkole Podstawowej w Chobocie).

Wszystkie placówki oferują zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań, zajęcia muzyczne, plastyczne, literackie, teatralne, informatyczne, sportowe), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze (5 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (3), logopedyczne (3) i reedukacyjne (1).

Według pedagogów problemami, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i szkoły, są: trudna sytuacja materialno-bytowa rodzin i ich ubożenie powodowane bezrobociem i niskimi dochodami oraz dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do przemocy domowej, zaniedbywania dzieci, uzależnień i niezaradności życiowej rodziców.

Według przedstawicieli dwóch ankietowanych szkół na terenie gminy są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Do takich miejsc zaliczono domy komunalne przy ul. Stanisławowskiej w Okuniewie, okolice stacji kolejowej w Cisiu (zabawy dzieci na torach), a w Halinowie ul. Okuniewską, Hipolitowską, Warszawską (nadmierna prędkość pojazdów) i Jana Pawła II (brak chodników) oraz parking przed Zespołem Szkół (brak dobrej widoczności ulicy).

Określając działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia na terenie szkoły pedagodzy wskazywali na potrzebę wypracowania rozwiązań systemowych nakierowanych na współpracę szkoły z rodzicami i instytucjami działającymi w sferze wychowania dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem problemu bezpieczeństwa uczniów. Ponadto akcentowali potrzebę rozpoznania sytuacji rodzinnej uczniów w celu udzielenia pomocy materialnej i w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych członków rodzin oraz uświadamiania skutków uzależnień i przemocy domowej. Inni wychowawcy zgłaszali konkretne propozycje mające na celu zwiększenie liczby zajęć sportowych na basenie oraz poszerzenie dostępu do zajęć socjoterapeutycznych i wyrównawczych.

Na pytanie o badania, które należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i rodziców, aby skuteczniej pomagać tym grupom, przedstawiciele szkół podkreślali konieczność zdiagnozowania umiejętności wychowawczych rodziców w celu ich pedagogizacji i udzielania skutecznej pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Analizie należałoby też poddać zagadnienie ilości czasu poświęcanego

dzieciom, a także sposobów spędzania przez uczniów czasu wolnego i ich oczekiwań w tym zakresie. Najczęściej proponowaną metodą rozpoznawania tych problemów była ankieta socjologiczna i wywiady z mieszkańcami.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, ankietowani wskazywali głównie na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, tworzenie świetlic środowiskowych i terapeutycznych oraz budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (boiska, ścieżki rowerowe, place zabaw, skate-park). Poza tym postulowali likwidowanie barier komunikacyjnych utrudniających uczniom dojazd na zajęcia oraz zwiększenie dostępności szkół ponadgimnazjalnych.

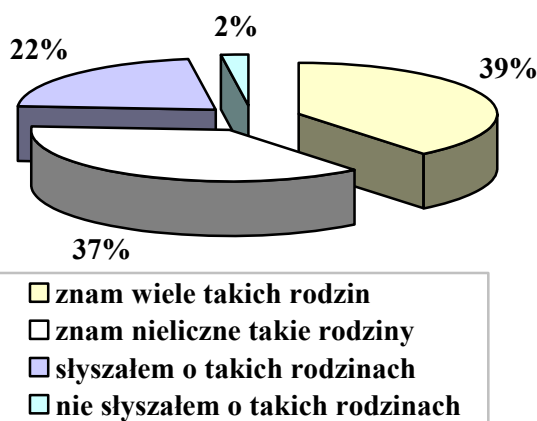
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dziecka, pedagodzy wskazywali m.in. na konieczność kontynuowania działań w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, możliwość organizowania zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych umożliwiających atrakcyjne spędzanie czasu i rozwijanie zainteresowań, realizowanie programów profilaktycznych, a także deklarowali gotowość współpracy z instytucjami wspierającymi rodzinę i dziecko.

4.3. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Analiza sytuacji dziecka w środowisku lokalnym jest elementem postępowania diagnostycznego, które, podobnie jak identyfikacja najważniejszych zagrożeń dotyczących dzieci i rodziny na terenie gminy, ma na celu określenie problemów i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego diagnozowano sytuację dziecka w środowisku lokalnym, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych MOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

W pierwszej kolejności zapytano respondentów o znajomość rodzin ubogich zamieszkujących na terenie gminy. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Czy dużo jest rodzin ubogich w gminie?

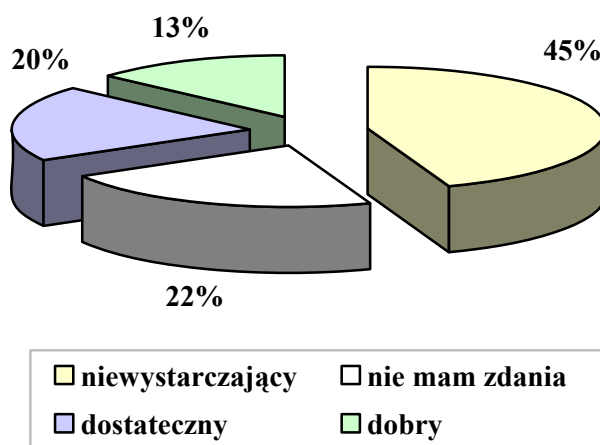

Badania własne Centrum AV.

Sytuacja materialna rodzin z gminy Halinów jest niezadowolająca. Większość ankietowanych (łącznie 76%) stwierdziła, że osobiście zna takie rodziny, a kolejne 22% respondentów odpowiedziało, że o nich słyszało. Jedynie 2% badanych przyznało, że o nich nie słyszało. Oznacza to – zważywszy na stosunkowo niewielką liczbę ludności gminy – że statystycznie zjawisko ubóstwa jest znane mieszkańcom z autopsji.

Odpowiadając na kolejne pytanie respondenci oceniali dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi z terenu gminy. Opinie badanych na ten temat przedstawia poniższy wykres.

Jaki jest dostęp do rehabilitacji i wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie?

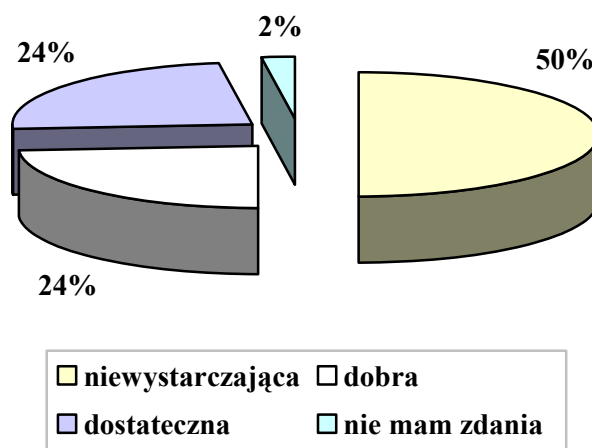

Badania własne Centrum AV.

Blisko połowa ankietowanych (45%) negatywnie odniosła się do kwestii dostępności rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, uznając ją za niewystarczającą. Odmiennego zdania było w sumie 33% respondentów, a 22% badanych nie potrafiło sprecyzować stanowiska.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające ocenić respondentom ofertę organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy. Uzyskane odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Ocena organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie

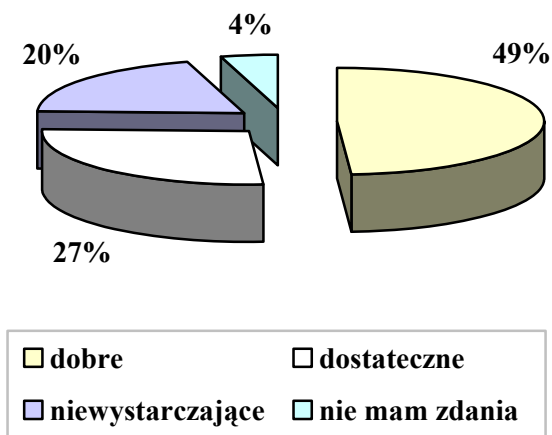

Badania własne Centrum AV.

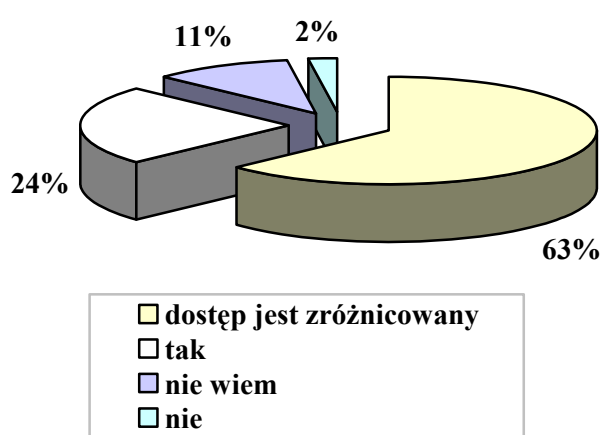
W kwestii organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie, co drugi ankietowany miał negatywną opinię, uznając ją za niewystarczającą. Odmiennego zdania było łącznie 48% badanych, którzy stwierdzili, iż oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży jest dobra lub dostateczna (po 24%). Stanowiska nie zajęło 2% respondentów.

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat podejmowanych na terenie gminy działań profilaktycznych w zakresie alkoholizmu i narkomanii oraz ocenę dostępności nieletnich do alkoholu i narkotyków.

Ocena działań związanych z profilaktyką alkoholową i narkomanią

Czy dzieci w gminie mają łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków?

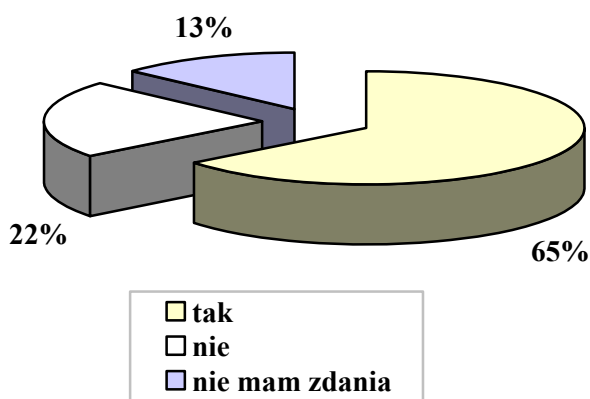

Badania własne Centrum AV.

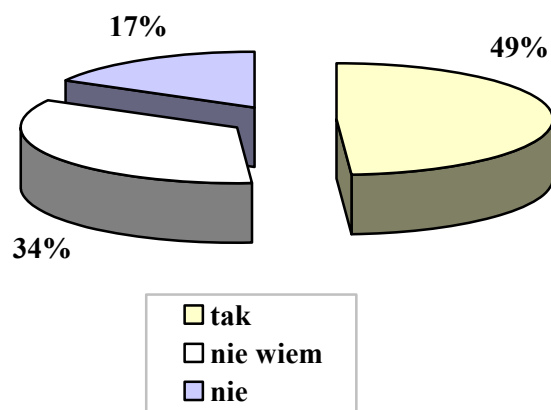
Oceniając realizowane w gminie działania związane z profilaktyką alkoholową i narkomanią zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 76%) miała pozytywne opinie, uznając je za dobre lub dostateczne. Odmiennego zdania było 20% badanych, a 4% osób nie sprecyzowało swojego stanowiska. Co do dostępu nieletnich do alkoholu i narkotyków, 63% ankietowanych było zdania, że jest on zróżnicowany, 24% respondentów stwierdziło, że jest on łatwy, tylko 2% że jest trudny, a 11% badanych nie wyraziło opinii na ten temat.

W ankiecie znalazły się również pytania dotyczące stanu bezpieczeństwa w palcówkach szkolnych i miejscach publicznych na terenie gminy. Respondenci dzieląc się swoimi odczuciami w tym zakresie, wskazywali jednocześnie rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Czy szkoły i miejsca publiczne w gminie są bezpieczne dla dzieci?

Czy w gminie są rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka?

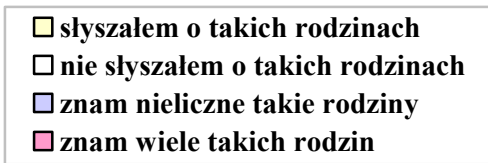
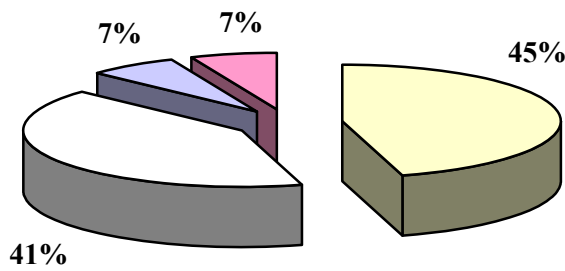

Badania własne Centrum AV.

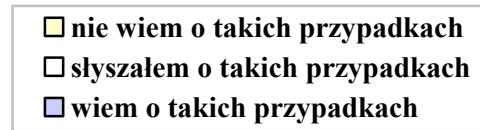
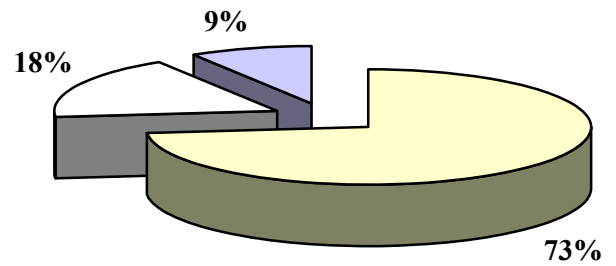
Oceniając stan bezpieczeństwa w szkołach i miejscach publicznych w gminie, 65% ankietowanych stwierdziło, że są one bezpieczne dla dzieci. Odmiennego zdania było 22% respondentów, a 13% pytanym mieszkańców nie zajęło stanowiska. Jednocześnie niemal połowa badanych (49%) przyznała, że są w gminie rejony wymagające szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka, 17% ankietowanych stwierdziło, że nie ma takich miejsc, a 34% nie miało zdania. Wśród rejonów wymagających szczególnej interwencji ze względu na sytuację dziecka, ankietowani wskazywali w Halinowie głównie na rejon stacji kolejowej i przejazdu kolejowe oraz okolice Domu Kultury, a w Okuniewie na park.

Osobne zagadnienia w ankiecie stanowiły kwestie przemocy wobec dzieci oraz wykorzystywania seksualnego nieletnich. Ankietowani wypowiedzieli się na temat znajomości rodzin, w których dzieci są bite i krzywdzone, a także przypadków wykorzystywania seksualnego w gminie. Opinie badanych w tych kwestiach przedstawiają poniższe wykresy.

Czy zna Pani/Pan rodziny, w których dzieci są bite i krzywdzone?

Czy zdarzają się w gminie przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci?

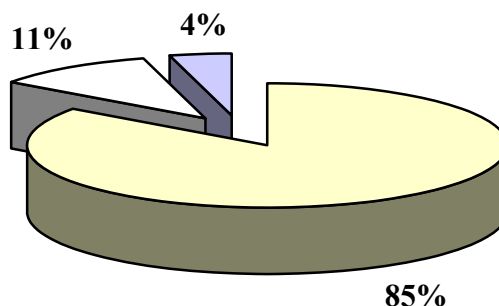

Badania własne Centrum AV.

Podejmując problem przemocy domowej, której ofiarami są dzieci, większość respondentów (łącznie 59%) stwierdziła, iż słyszała o takich rodzinach bądź je zna. Odmiennego zdania było 41% ankietowanych. W kwestii wykorzystywania seksualnego dzieci – 73% badanych odpowiedziało, że nic nie wie o takich przypadkach, 18% słyszało o nich, a 9% posiadało wiedzę na temat tych przestępstw.

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło opieki przedszkolnej na terenie gminy. Respondenci wypowiedzieli się na temat potrzeby zwiększenia liczby placówek przedszkolnych na terenie gminy.

Czy należałoby zorganizować więcej miejsc w przedszkolach?

Badania własne Centrum AV.

Analizując potrzebę zwiększenia liczby miejsc w placówkach przedszkolnych, zdecydowana większość badanych (85%) stwierdziła, iż należy podjąć działania w tym kierunku. Jedynie 4% respondentów uznało, że nie ma takiej potrzeby, a 11% ankietowanych nie miało zdania.

4.4. SYTUACJA DZIECKA W PERSPEKTYWIE PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Informacji o sytuacji dziecka w środowisku lokalnym dostarcza również działająca na danym terenie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Dane tej instytucji dotyczą takich kwestii, jak liczba osób objętych wsparciem oraz przyczyny i formy udzielanej pomocy.

W 2006 roku pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sulejówku udzielali wsparcia psychologiczno-pedagogicznego i logopedycznego 466 dzieciom i młodzieży z gminy Halinów, w tym 105 w gminnych placówkach oświatowych. Do powodów świadczonej pomocy należały: autyzm (3 dzieci), ADHD (6), lęk separacyjny (2), objawy depresji kulturowej (6), lęki (3), opóźniony rozwój umysłowy (7), brak dojrzałości szkolnej (7), zaburzenia emocjonalne (6), trudności w relacjach rówieśniczych (4), trudności w nauce (23), trudności w prawidłowym czytaniu i pisaniu (81), trudności wychowawcze (11), opóźniony rozwój mowy (7).

W związku tymi problemami dzieciom, rodzicom i nauczycielom udzielono w Poradni następujących form pomocy: warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i nauczycieli (7 osób), porady wychowawcze dla rodziców (36 osób), terapia rodzin (3 rodziny), zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (27 dzieci), terapia zaburzeń mowy (39 dzieci), terapia jąkania (2 dzieci), socjoterapia (4 dzieci) oraz terapia psychosomatyki (3 dzieci). Ponadto wydano orzeczenia o kształceniu specjalnym (7 dzieci), nauczaniu indywidualnym (3 dzieci) oraz dostosowaniu warunków egzaminacyjnych (56 dzieci) i wymagań edukacyjnych (8 dzieci). W placówkach na terenie gminy Halinów treningiem antystresowym objęto 33 uczniów, w warsztatach pn. „Jak przeciwdziałać agresji w szkole?” uczestniczyło 24 uczniów, a w warsztatach edukacyjnych pn. „Skutki uzależnienia od mediów cyfrowych” udział wzięło 48

uczniów. W 2006 roku na terapię specjalistyczne uczęszczało 92 dzieci i młodzieży, a na warsztaty umiejętności wychowawczych 7 rodziców.

4.5. DZIECKO I RODZINA POD NADZOREM I DOZOREM KURATORA

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim, w 2006 roku czynnościami kuratorów sądowych, wynikających z orzeczeń Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, objęto z terenu miasta i gminy Halinów 29 rodzin (z powodu ograniczenia władzy rodzicielskiej), 25 nieletnich (w związku z nadzorem kuratora na mocy ustawy o postępowaniu wobec nieletnich) oraz 64 dorosłe osoby uzależnione (na podstawie postanowienia sądu zobowiązującego do leczenia odwykowego).

Sprawy karne, wynikające z orzeczeń sądu karnego lub grodzkiego, którymi zajmował się kurator zawodowy związane były z:

- warunkowym zawieszeniem kary pozbawienia wolności (185 dozorów kuratorskich),
- karami ograniczenia wolności i pracy społecznie użytecznej w zamian nieściągalnej grzywny (147 spraw),
- dozorami uproszczonymi wobec skazanych z warunkowym zawieszeniem wykonywania kary na okres próby (65 spraw).

4.6. ZASOBY

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie kwestii dziecka i rodziny są instytucje działające na terenie gminy. Prezentujemy te, które mogą mieć największy wpływ na poprawę sytuacji i dziecka i rodziny.

Nazwa instytucji	Kontakt
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie	ul. Spółdzielców 1, 05-074 Halinów, tel. i faks 022 783 69 04
Szkoła Podstawowa w Brzezinach	Brzeziny 3, 05-074 Halinów, tel. 0602678951
Szkoła Podstawowa w Chobocie	Chobot 50, 05-074 Halinów, tel. 022 783 60 24
Szkoła Podstawowa w Cisiu	ul. Mostowa 61, 05-074 Halinów, 022 783 77 25
Zespół Szkół w Halinowie	ul. Okuniewska 115, 05-074 Halinów, tel. 022 783 60 90
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Okuniewie	ul. Szkolna 4, 05-079 Okuniew, tel. 022 783 71 24
Świetlica Środowiskowa w Okuniewie	ul. Szkolna 4, 05-079 Okuniew
Klub Środowiskowy przy parafii NMP w Halinowie	ul. Okuniewska 61, 05-074 Halinów
Świetlica Środowiskowa w Halinowie	ul. Parkowa 65, 05-074 Halinów
Świetlica Wiejska przy Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym „Długa Szlachecka”	Długa Szlachecka

4.7. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zespół wspierający Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Halinowie w opracowaniu niniejszego dokumentu, opierając się na materiale analitycznym oraz przesłankach wynikających z ogólnopolskich dokumentów diagnostycznych

i programowych, uznał, że działania zaprogramowane w ramach lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną powinny służyć:

- wsparciu rodziny i poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym,
- poprawie stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.

W zakresie wsparcia rodziny należy wspomagać jej potencjał rozwojowy, a także udzielać pomocy rodzinom zagrożonym ubóstwem poprzez budowanie ich bezpieczeństwa socjalnego. Równie ważne jest prowadzenie działań służących poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym uzdolnionych.

Istotnym zagadnieniem jest także promowanie zdrowia oraz rozwijanie sportu i rekreacji. Działania podejmowane w tym zakresie powinny służyć poprawie warunków do aktywności ruchowej dzieci i młodzieży oraz upowszechnianiu profilaktyki prozdrowotnej. Ponadto należy zwiększać poziom bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci, młodzieży i rodziny, przeciwdziałać uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży oraz zapewnić im ochronę przed przemocą, krzywdzeniem i wykorzystywaniem, prowadząc, przy współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami i służbami, działania profilaktyczno-edukacyjno-wychowawcze w środowisku lokalnym.

W dalszej części niniejszego dokumentu zaprezentowano cele strategiczne, operacyjne i zadania wyznaczone w ramach Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów na lata 2008-2013, których osiągnięcie i realizacja powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony instytucji gminnych i ich społecznych partnerów.

Poniższy diagram przedstawia cele strategiczne Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów na lata 2008-2013.

CELE STRATEGICZNE SYSTEMU – PREZENTACJA GRAFICZNA

5. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I ZADANIA

Cel strategiczny 1.

WSPIERANIE RODZINY i POPRAWA SYTUACJI DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Cele operacyjne:

- 1. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny i budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.**
- 2. Wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym uczniów uzdolnionych.**
- 3. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
2. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.
3. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, w tym wskazanie instytucji odpowiedzialnej za przyjmowanie sygnałów o sytuacji kryzysowej rodzin.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, wyposażenia w podręczniki i pomoce szkolne.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
2. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.

3. Wdrożenie programów mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
4. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
5. Organizacja innych form wychowania przedszkolnego.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Stworzenie systemu usług wspomagających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych, np. dowożenie uczniów niepełnosprawnych, wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-rehabilitacyjnych i inne.
2. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych.
3. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej, sprzyjających rozwijaniu postaw prospołecznych w stosunku do osób niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska oraz Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 2.

PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA POPURZEZ ROZWÓJ SPORTU I REKREACJI

Cele operacyjne:

- 1. Rozwijanie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.**
- 2. Promowanie działań z zakresu profilaktyki prozdrowotnej.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz zajęć korekcyjnych przy wykorzystaniu dostępnej bazy, także znajdującej się na terenie innych gmin.
2. Wspieranie inicjatyw w zakresie badań sprawności młodego pokolenia.
3. Wykorzystywanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży.
4. Stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, również w godzinach popołudniowych, a dla młodzieży także w godzinach wieczornych.
5. Rozbudowa infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (rodzinne place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe, hala sportowa i inne).

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Wspieranie inicjatyw w zakresie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie edukacyjnych programów prozdrowotnych w szkołach (higiena nauki i pracy, prawidłowe żywienie, wady postawy, profilaktyka uzależnień itp.).
3. Tworzenie warunków do praktykowania zachowań prozdrowotnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska oraz Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Cel strategiczny 3.

POPRAWA STANU BEZPIECZEŃSTWA RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne:

- 1. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.**
- 2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.**
- 3. Ochrona dziecka przed przemocą i krzywdzeniem.**

Zadania do celu operacyjnego 1:

1. Edukacja w zakresie zachowania bezpieczeństwa w momencie wystąpienia zagrożenia oraz w zakresie skutecznych strategii radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
2. Włączanie w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych innych instytucji np. policji.
3. Systematyczny wzrost dostępu do opieki pedagoga i psychologa.

Zadania do celu operacyjnego 2:

1. Realizacja działań edukacyjnych, kampanii społecznych, programów profilaktyczno-wychowawczych z zakresu profilaktyki uzależnień adresowanych do dzieci i młodzieży.
2. Ustawiczne szkolenie nauczycieli w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktyczno-wychowawczych.
3. Organizacja wykładów, warsztatów i innych form edukacyjnych podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców.
4. Prowadzenie programów edukacyjno-wychowawczych, których celem jest nabycie umiejętności i kompetencji społecznych przez dzieci i młodzież.
5. Organizacja świetlic szkolnych oraz środowiskowych.
6. Wspieranie inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej podejmowanych przez młodzież.

Zadania do celu operacyjnego 3:

1. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Inicjowanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.
3. Wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki przemocy i przeciwdziałania zjawisku wykorzystywania.
4. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, krzywdzeniu i wykorzystywaniu dzieci i młodzieży opartego na współpracy podmiotów zajmujących się tą problematyką.
5. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

Odpowiedzialni za realizację celów strategicznych, operacyjnych i zadań:

Rada Miejska oraz Urząd Miejski, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym szkoły.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

6. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Zespół przygotowujący dokument uznał, iż w celu poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, wskazane byłoby podjąć jako priorytetowe następujące działania:

- **w zakresie poprawy sprawności, upowszechniania sportu i organizacji wypoczynku**
 - organizowanie różnych form aktywnego wypoczynku w czasie wolnym od nauki;
- **w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży**
 - zwiększenie dostępu do opieki pielęgniarstwa i lekarskiej w szkołach, w tym specjalistycznej (m.in. stomatologicznej);
- **w zakresie wsparcia dzieci niepełnosprawnych:**
 - likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych (np. budowa chodników ze zjazdami dla wózków);
- **w zakresie poprawy bezpieczeństwa:**
 - prowadzenie profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom i zachowaniom agresywnym;
- **w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:**
 - pomoc w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców;
- **inne działanie, mogące przyczynić się do poprawy sytuacji dzieci, młodzieży i rodziny w środowisku lokalnym, które należy podjąć w pierwszej kolejności:**
 - monitoring miejsc niebezpiecznych.

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów na lata 2008-2013

Konieczność opracowania Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną wynika wprost z art.17, ust.1, pkt.13 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. z późn.zm.

Dziecko i rodzina wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych.

System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Halinów jest dokumentem, który ma stosować podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) sytuacji dziecka i rodziny na terenie gminy. Charakteryzuje on w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie dziecka i rodziny.